

Блокпост із петуній

Любов Кисельова

Присвячується людям, які навіть у час війни знаходять сили дбати про затишок, порядок і життя. Тим, хто відновлює Україну щоденною тихою працею.

Ранок пахнув не кавою і навіть не весняною прохолодою. Він пахнув гострим залізом, розбитою цеглою і тим специфічним сухим пилом, який з'являється лише після того, як у мирний квартал вдирається війна.

Марія Степанівна поправила зелений жилет. На фоні обвугленого будинку, що стояв через дорогу, її жилет здавався занадто яскравим, майже зухвалим. Вона вивантажила з причепа перші ящики. Петунії, маленькі, тендітні, з оксамитовими пелюстками — вони виглядали тут абсолютно недоречно, як бальна сукня на попелищі.

— Степанівно, та куди ти їх тицяєш? — почулося збоку.

Це був Петро, водій спецтехніки. Він стояв біля купи сміття, яке ще вчора було чийось парканом. Його очі були червоними від недосипу.

— Вночі знов "гупнуло" за три квартали, — продовжував він, махаючи рукою в бік диму на горизонті. — Скло ще не скрізь позмітали, а ти з клумбою. Воно ж... ну, не на часі ніби. Завтра знову прилетить, і підуть твої петунії під уламки.

Марія Степанівна не відповіла одразу. Вона опустила на коліна — не в молитві, а в звичній робочій позі, яку знає кожен, хто все життя доглядає землю. Сапа звично лягла в долоню. Жінка почала обережно розпушувати ґрунт, вибираючи з нього дрібні камінці та друзки скла.

— А ти, Петре, навіщо сміття вивозиш? — нарешті запитала вона, не піднімаючи голови. — Теж завтра накидають. І скло знову нападає. То що, будемо в бруді сидіти, поки останній постріл не затихне?

Петро різко видихнув, провів рукою по обличчю, ніби стираючи втому разом із пилом.

— Бо не можу на це дивитися, — сказав він глухо. — Бо як лишу — воно мене зжере. Ти ж бачиш, що тут робиться... — Він копнув уламок цегли ногою. — Це хоча б можна прибрати. Хоч щось зробити нормально... по-людськи.

Петро глянув на ящики з квітами і криво всміхнувся — без радості.

— А це... — він кивнув на петунії. — Це ж краса. Вона ж ніжна. Її ж... одним ударом... Кому вона зараз здалася, Степанівно?..

Марія зупинилася. Вона взяла один саджанець — фіолетовий, з тонкою білою облямівкою — і обережно опустила в лунку.

— Кому здалася, кажеш? — тихо озвалася вона. — Мені! Мені здалася. Бо я так хочу. — Вона на мить затримала долоню на вологій землі. — Мене так вчили. Бабуся з

дідусем, мама з татом. Щоб біля хати було чисто. Щоб квіти росли. Щоб затишок був... Бо це — як дихати.

Марія підняла очі на Петра.

— Ми з тобою робимо свою роботу. А люди, дивлячись на це, починають робити свою. Починають вірити, що "завтра" буде. Пам'ятаєш, як торік у нас троянди цвіли? Кругом — війна, розруха... а в місті — троянди. Ти навіть не уявляєш, скільки сердець вони тоді втримали. Як допомогли.

Вона обережно притиснула землю навколо квітки.

— Це не просто краса, Петре. Це — спротив. Я вже не в тих літах, щоб автомат до рук брати. Та й не вмію... Але ж допомагати треба.

Вона витерла чоло тильною стороною рукавички, залишивши на шкірі темний слід від землі.

— Вони хочуть, щоб наше місто виглядало як пустеля. Щоб ми звикли до сірості, до розрухи, до того, що все навколо мертве. Бо коли людина звекає до руїни, вона починає руйнуватися зсередини. І все їй стає байдуже. А коли людині байдуже — її вже не треба ламати... Поки я висаджую квіти, поки ти вимітаєш тротуар до блиску, поки наше "Затишне місто" виходить на зміну після кожної тривоги — ми не переможені.

Марія Степанівна ще раз поглянула на свою роботу.

— Кожна петунія на цій клумбі — це мій маленький блокпост. Це знак, що тут є господарі. Що життя сильніше за їхнє залізо. Ми повертаємо місту його обличчя. Бо затишок — це не розкіш, це наша зброя.

Петро мовчав. Він подивився на маленьку фіолетову плямку посеред посіченого осколками газону. Потім перевів погляд на Марію — жінку в яскравому жилеті, яка вперто відвойовувала у війни кожен сантиметр чорнозему.

— Напевно, ти права, Степанівно, — тихо сказав він і потягнувся до лопати. — Давай допоможу землю підкинути. Бо щось забагато каміння в цьому секторі...

Над містом знову пролунала сирена. Вона вила довго і тривожно, нагадуючи про те, що обставини все ще тиснуть на спокій. Десь далеко пролунав вибух. Але Марія Степанівна навіть не здригнулася. У неї був свій фронт — фронт затишку, який не мав права здаватися. Вона просто взяла наступну квітку і посадила її в теплу українську землю.

Квітень 2026